

само на една част от територията на днешното Княжество, а именно само в Северна България, и то с един клон — клонът в Русе, открит на 1 май 1884 г.; а при режима на закона от 1885 г., тя е действувала в цялата територия на съединеното Княжество, сир. включително Южна България (бивша Източна Румелия) с клонове в Варна (открит на 1 септември 1885 г.), Пловдив (14 юли 1886), Търново (1 януари 1893) и Бургас (1 септември 1897) и агентурите в Видин (1 юни 1893), Плевен (1 април 1905) и Свищов (1 септември 1905). В онези окръжни и околийски центрове пък, в които банката не е имала клон или агентура, тя се представяла до края на 1894 г. от някои по-състоятелни лица и фирми (банкови кореспонденти)³⁹, а след 1 януари 1895 с представителството на банката бидоха натоварени клоновете на днешната Земледелска Банка.

Въ по-ново време, с законите: 1) „Закон за Българската Народна Банка“ от 10 февруари 1906 г. (приет от XIII об. Н. Събрание, в третата му редовна сесия през 1905 г.), в сила днес (с измененията му от 27 януари 1907 г.), 2) „Закон за ипотечния кредит при Българската Народна Банка“ от 7 март 1907 г. (приет от същото Народно Събрание, четвърта редовна сесия през 1906), в сила от 1 юли 1907 г., и 3) „Закон за касовата служба на държавата“ от 18 януари 1907 (приет също от XIII об. Н. Събрание, четвърта редовна сесия през 1906 г.) — на Българската Народна Банка се даде по-широк простор за дейност: законът за Бълг. Н. Банка от 10 февруари 1906 г., след като припопъта по-голямата част от постановленията на закона и устава за банката от 1885 г. и след като даде една законна санкция на 3 месечните заеми срещу лично поръчителство (чл. 28) и на специалната текуща сметка, откривана на банкерско-сарафски фирми и кредитни дружества под залог (депо) на полици (чл. 34), — операции, практикувани и при режима на закона от 1885 г., — откри широко поле за емисионната функция на банката, като ѝ предостави правото да издава банкноти в неограничено количество (чл. 10), и облекчи задачите на публичния кредит, като се даде право на банката да взема участие в държавните заеми (чл. 51). Съ вторият пък закон, с закона за ипотечния кредит при Б. Н. Банка, се даде по-голяма самостоятелност на отделението за ипотечен кредит (включително заемите за окръжни и общини), като се даде право на банката да издава заложни писма (облигации) за набавяне средства за нуждите на това отделение (чл. 1, буква г). Най-сетне с реформиране на касовата служба на държавата (чрез закриване на държавните контролорства и възлагането тази служба изцяло върху Бълг. Народна Банка), последната получи възможност да се ползва с общателни средства в едно по-голямо количество и да даде производително направление на капиталите си в най-далечните катове на държавата с помощта на агентурите, които заместваха държавните контролорства.

От всичко това може да се сди, че бълг. правителство е правило и прави усилие да създаде от Българската Народна Банка един централен

³⁹) Имената на банковите кореспонденти сж се съобщавали за сведение на публиката чрез обявления, обнародвани в „Държавен Вестник“. В брой 69 от 1887 г. на този вестник ние срещаме списък, носещ дата 22 юни 1887 г., на 54 души банков кореспонденти (частни лица) в Северна и Южна България.